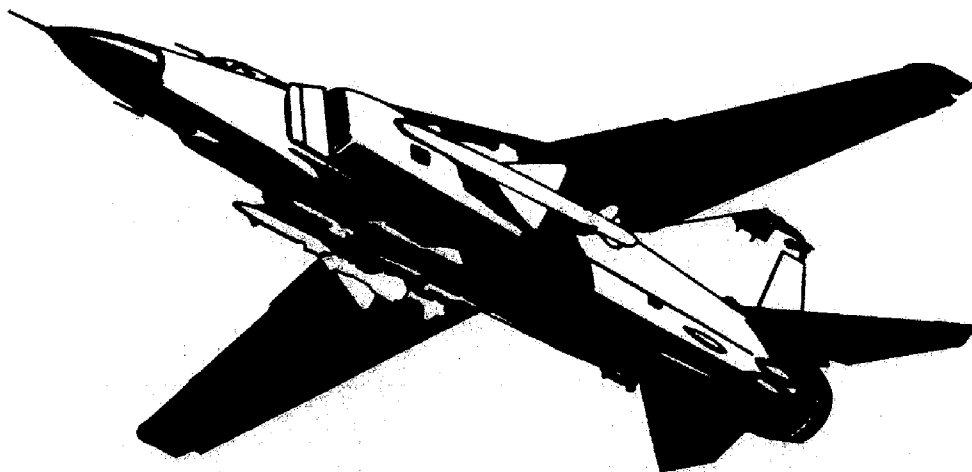

EXNR: 75

KONINKLIJKE LUCHTMACHT

INLICHTINGEN

SAMENVATTING

(ISAM) 9184

Uitgegeven door de Luchtmachtstaf

Afd. Inlichtingen en Veilighei

Ex. Nr. 75

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LUCHTMACHTSTAF

2516 BA 's-Gravenhage, 16-10-84
Binckhorstlaan 135
Tel. 070 - 493591

Afd.: Inlichtingen en
Veiligheid.

Aan:

Nr. : AIV / 0964 / W-84

Zie verzendlijst.

INLICHTINGENSAMENVATTING

ISAM 9/84

Deze ISAM is een nationaal inlichtingendokument. Behoudens voorafgaande toestemming van het Hoofd van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf mag de inhoud niet:

- A. ter inzage worden gegeven aan buitenlanders;
- B. ten overstaan van buitenlanders in discussie worden gebracht;
- C. worden gekopieerd.

VERZENDLIJST, behorende bij Inlichtingsamenvatting nr. AIV/0964/W-84,
d.d. 16 oktober 1984.

<u>Aan:</u>	<u>Ex.nr.:</u>
Chef Staf (Luchtmacht) van de Inspecteur Generaal der Krijgsmacht	1 *)
Chef Defensiestaf t.a.v. Hoofd Afd. Inl. en Veiligheid	2
C- CTL	3
C- V1b Soesterberg	4
C- V1b Leeuwarden	5
C- 322 Squadron)	6
C- 323 Squadron) d.t.v. C- V1b Leeuwarden	7
C- GPLV/V1b Deelen	8
C- 298 Squadron)	9
C- 299 Squadron) d.t.v. C- GPLV/V1b Deelen	10
C- 300 Squadron)	11
C- V1b Volkel	12
C- 311 Squadron)	13
C- 312 Squadron) d.t.v. C- V1b Volkel	14
C- 306 Squadron)	15
C- V1b Twenthe	16
C- 313 Squadron)	17
C- 315 Squadron) d.t.v. C- V1b Twenthe	18
C- V1b Gilze-Rijen/Eindhoven	19+20
C- 316 Squadron)	21
C- 314 Squadron) d.t.v. C- V1b Gilze-Rijen/Eindhoven	22
C- 12 GGW	23+24
C- 3 GGW	25+26
C- 5 GGW	27+28
C- CRC/MilATCC	29+30
C- LVMG	31
C- 1 LK t.a.v. C- ASOC	32+33
C- CLO	34
C- DELM	35
C- DSM/V1b Woensdrecht	36
C- LUOS t.a.v. C- nr. 3 Squadron	37
C- LIMOS	38
C- LETS)	39
C- KKSL)	39
C- OCGLS	76
C- DATIM	40
C- KLS tvs C- V1b Ypenburg	41
Directeur Luchtmacht Stafschool	42

Lumat XXXXXXXXXX

	<u>Ex.nr.:</u>
Lumat [redacted] (tvs ter circulatie Defat en Lamat)	43 *)
Defat [redacted]	44 *)
Defat [redacted]	45 *)
Defat [redacted] (tvs ter circulatie Lamat en Adj Lumat)	46 *)
Lumat [redacted] (tvs ter circulatie Defat en Marat)	47 *)
Defat [redacted]	48 *)
LaLumat [redacted] (tvs ter circulatie Defat)	49 *)
Defat [redacted]	50 *)
Defat [redacted]	51 *)

I.a.a.:

Voorzitter van het Comité Verenigde Inlichtingen- diensten Nederland	52
Hoofd MARID	53
Hoofd LAMID	54+55
Hoofd IDB	56
Hoofd BVD t.a.v. Hr. [redacted]	57
DPKLu	58
DMKLu	59
DEBKLu - SCFin/PSCFin - SCAut - SCOrg	60
HPMV [redacted]	61
NAK AFCENT t.a.v. Maj [redacted]	62
NAK ZATAF t.a.v. Lt-Kol [redacted]	63+64
Neth. Support Unit AAFCE t.a.v. Lt-Kol [redacted]	65
C- 1 LVG	66
NTC KLu Liaison Officier	67
C- Verbindings Afd. Arnhem t.a.v. Hoofd TOC/EOV	68
NMR SHAPE	69

Intern aan:

BDL - PCLS - SCO - SCPL	70
H- AOD)	
H- ALBV)	71 *)
H- AV)	
H- AOB	72
H- APL	73
H- Sectie Contra-Inlichtingen	74
AIV/INL Bibliotheek	75
Circulatie ex. AIV	77

*) Ter info, daarna retour aan het Hoofd van de Afdeling
Inlichtingen en Veiligheid van de Luchtmachtstaf.

[REDACTED]

INHOUDSOPGAVE

	<u>Blz.:</u>
<u>HOOFDSTUK I - CURRENT INTELLIGENCE</u>	I.1
<u>VLIEG- EN OEFENACTIVITEITEN IN DE "FORWARD AREA"</u>	I.1
- Algemeen	I.1
- Oefeningen	I.1
- Vliegongevallen	I.4
<u>SLAGORDE MUTATIES/VLIEGTUIGEN</u>	I.4
- Verplaatsing van de regimenten CHORTKOV (CAMD) en MIMON (CGF-LSK)	I.4
- U/i type vliegtuig op de vlieg-basis BRZEG (LL LEGNICA)	I.5
- Invoering FITTER-H bij de Bulgaarse LSK	I.5
<u>GROND/LUCHT GELEIDE WAPENS/NIEUWE ONTWIKKELINGEN</u>	I.6
- SA-10 mobiele versie	I.6
<u>LUCHTVERDEDIGING/TAKTIEK/NIEUWE WAPENSYSTEMEN</u>	I.7
- "Dummy"-apparatuur	I.7
- AA-10 (AAM) "lock-on" range-berekeningen	I.9
- Mogelijke vervanging TUBE ARM acquisition radar	I.9
<u>OFFENSIEVE LSK/TAKTIEK/TRAINING/NIEUWE WAPENSYSTEMEN</u>	I.9
- Verdere aanwijzingen TASMO-taak voor jabowregiment TEMPLIN (GSFG-LSK)	I.9
- "Air-to-Air"-training door de gevechtshelicopterregimenten van de GSFG-LSK	I.10
<u>C-3 ONTWIKKELINGEN</u>	I.10
- HIP-G (MI-9)	I.10

INFRASTRUCTUUR

	<u>Blz.:</u>
<u>INFRASTRUCTUUR</u>	I.11
- "Double-type" vliegtuigshelters in Syrië	I.11
- Shelterbouw op vliegveld STARGARD (LL LEGNICA)	I.11
<u>SOWJET VLIEGTUIGPRODUCTIE/ VLIEGTUIGMODIFICATIES</u>	I.13
- Invoering BLACKJACK vertraagd	I.13
- Nieuw rotorsysteem voor de MI-24/HIND	I.13
- Variant TU-134/CRUSTY	I.14
- CANDID-tanker	I.14
<u>STRATEGISCHE RAKETSTRIJDKRACHTEN</u>	I.14
- Situatie m.b.t. SS-20 IRBMs	I.14
<u>OVERIGE GEBIEDEN</u>	I.15
- FITTER-H in Syrië	I.15
- HIP-H (MI-17) in Syrië	I.15
- Introductie van de FLOGGER-G bij de Lybische LSK	I.17
- Afghanistan	I.17
<u>BIJLAGEN, behorende bij Hoofdstuk I</u>	4 (4 blzn.)
<u>HOOFDSTUK II - UPDATE MC 260/261/262/263 DOCUMENTEN</u>	II.1-II.14
<u>BIJLAGEN, behorende bij Hoofdstuk II</u>	22 (39 blzn.)
<u>HOOFDSTUK III - ONTWIKKELINGEN IN HET WP- VLEGERTRAININGSPROGRAMMA</u>	III.1-III.26
<u>HOOFDSTUK IV - THE SOVIET LEADERSHIP</u>	IV.1-IV.6
<u>BIJLAGE, behorende bij Hoofdstuk IV</u>	1 (4 blzn.)
<u>HOOFDSTUK V - ZIMBABWE: EEN NIEUWE PROOI VOOR MOSKOU?</u>	V.1-V.6

HOOFDSTUK V - ZIMBABWE: EEN NIEUWE PROOI VOOR MOSKOU?

INLEIDING

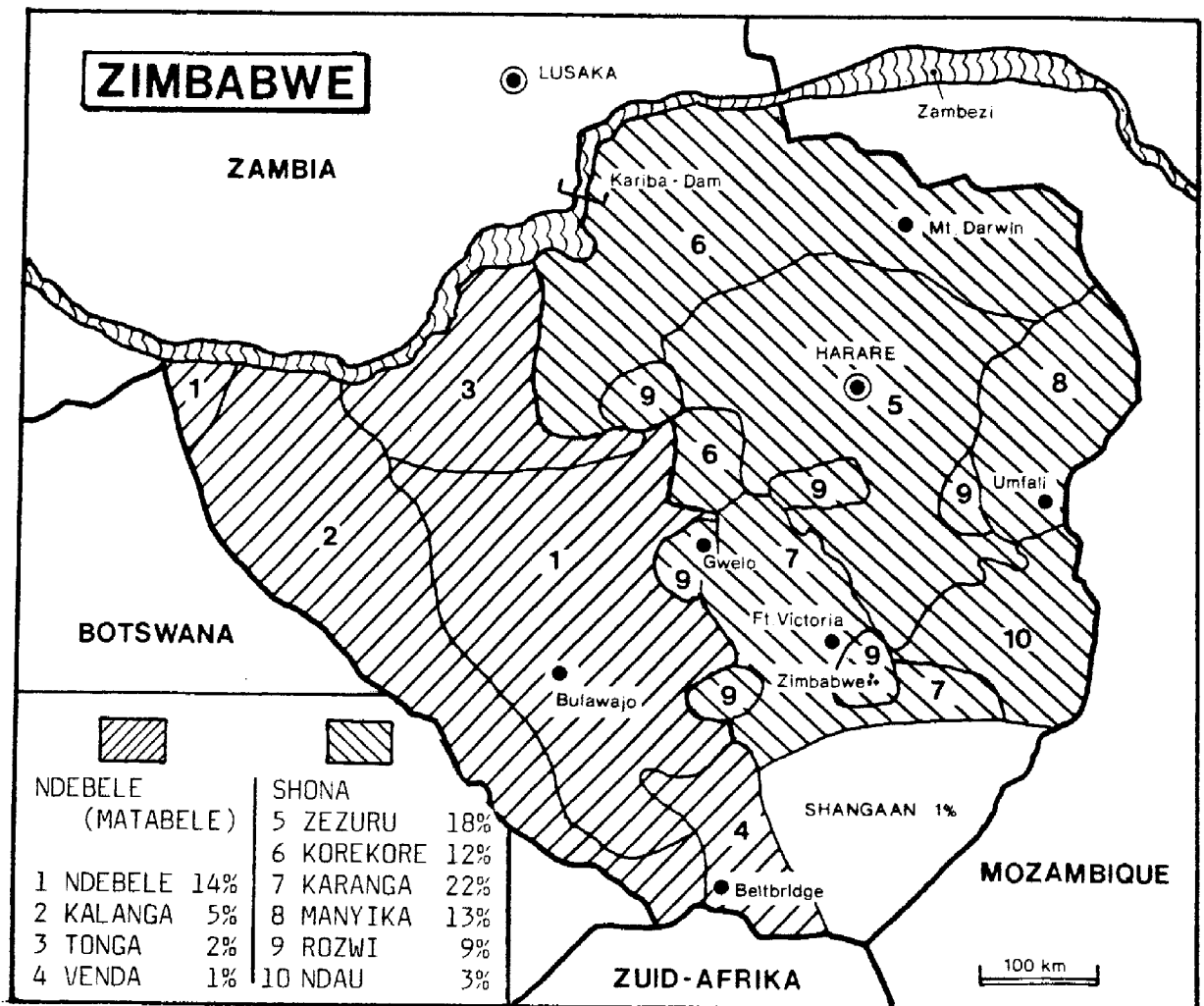
1. Op het congres van de grootste partij van Zimbabwe, de ZANU van premier Robert Mugabe, is vorige maand de reeds lang gekoesterde wens tot het vormen van een één-partijstaat benadrukt. Tevens kreeg Mugabe de opdracht, een politiebureau te vormen. Omdat de ZANU een marxistisch-leninistische koers voorstaat, lijkt het erop dat zich in Zuidelijk Afrika een nieuw communistisch land aandient. In dit hoofdstuk zal worden nagegaan, of dit beeld klopt met de realiteit.

INTERNE SITUATIE

2. De politiek in Zimbabwe wordt beheerst door twee partijen. De grootste is die van Mugabe, de Zimbabwe African National Union (Patriotic Front). Hoewel er ook een klein partijtje bestaat dat ZANU heet, zal in dit hoofdstuk ZANU als afkorting worden gebruikt om de partij van Mugabe aan te duiden. Deze partij bezet 57 zetels in het parlement en heeft daarmee de absolute meerderheid. De ZANU heeft zijn machtsbasis onder de stammen die de Shona-taal spreken, ongeveer 3/4 van de bevolking. De belangrijkste daarvan zijn de Karanga (de talrijkste groep) en de Zezuru (de stam waaruit Mugabe afkomstig is). Deze stammen hebben hun gebieden in het noorden en oosten van Zimbabwe.

3. De andere grote partij is het Patriotic Front (Zimbabwe African People's Union), kortweg PF. Leider van deze partij, die 20 zetels in het parlement bezet, is Joshua Nkomo, de voormalige bondgenoot van Mugabe in de Rhodesische burgeroorlog. De overwinning in deze oorlog was te danken aan de samenwerking tussen ZANU en PF, en ook in het na-oorlogse Zimbabwe maken deze twee partijen de dienst uit. Op drie na zijn alle voor zwarten gereserveerde zetels in het parlement ingenomen door leden van PF en ZANU. Het PF vindt zijn electoraat voornamelijk onder de Ndebele stammen in het Westen van Zimbabwe, Matabeleland.

Afbeelding: De etnische

Afbeelding: De etnische verdeling van de zwarte bevolking van Zimbabwe.

4. Verder zijn er bij grondwettelijke beschikking tot 1990 twintig parlamentszetels bestemd voor blanken. Bij de verkiezingen van 1980 werden alle 20 veroverd door het Rhodesian Front van ex-premier Ian Smith. Maar in 1981 werd deze, voor de zwarten natuurlijk irritante naam, veranderd in Republican Front en deze verandering liep parallel met een mentaliteitsverandering onder de blanken in Zimbabwe. Zij die zich niet konden verenigen met een zwart meerderheidsbewind of repressailles vreesden waren weggetrokken (meest naar Zuid-Afrika) en de overgeblevenen waren degenen die het regime kennelijk min of meer aanvaard hadden. Deze verandering kreeg ook zijn weerslag in het parlement; diverse leden van het RF hebben momenteel zitting als onafhankelijke afgevaardigden, terwijl andere door onafhankelijken in tussentijdse verkiezingen zijn verslagen. Momenteel telt Smith's partij nog 7 afgevaardigden in het parlement.

5. Het bovenstaande geeft

5. Het bovenstaande geeft reeds aan, dat de politieke machtsverhoudingen in Zimbabwe moeten worden gezien in termen van rassenverhoudingen, en niet van politieke ideeën. De ideologische tegenstellingen tussen ZANU en PF zijn marginaal. Beide zijn min of meer socialistisch van opzet en in hun streven. Hoewel ze samen hebben gestreden om Zimbabwe van het blanke minderheidsregime te "bevrijden" en samen deel hebben uitgemaakt van de eerste meerderheidsregering, is de verhouding tussen beide groepen slecht. Begin 1982 werden in Matabeleland wapenopslagplaatsen gevonden. Het is niet zeker of deze waren geplaatst door Shona's (om een aanleiding te hebben tot conflict), of door Ndebeles (uit angst voor dominerend door Shona's), maar in ieder geval werd Nkomo uit de regering gestoten, werd Ndebele bezit geconfisqueerd en werden regeringstroepen naar Matabeleland gezonden, waar ze op grote schaal moordden, plunderden en uithongerden. Momenteel is Zimbabwe praktisch een Shona-staat, waarin de ZANU alleen de dienst uitmaakt.

6. Toch zou het onjuist zijn om te denken, dat Mugabe slechts een van de vele autoritaire alleenheersers op het Afrikaanse continent is. Hoewel er zeker redenen voor aan te voeren zijn, moet ook gezegd worden dat zijn regering tot nu toe een opvallende gematigdheid tentoon gespreid heeft. Hoewel hij en zijn medestanders jaren in gevangenschap hebben doorgebracht door toedoen van de blanken, is de door sommigen na de omwenteling verwachte blankenvervolgung uitgebleven. Integendeel, Ian Smith heeft nog steeds zitting in het parlement en Mugabe heeft zelfs blanken in zijn regering opgenomen, waaronder één op de belangrijke post van landbouw.

ECONOMISCHE PROBLEMEN

7. Ook in economisch opzicht heeft Mugabe zichzelf gematigd. Hoewel hij een socialistisch ideaal koestert, zei hij nog onlangs tegen een verslaggever van The Economist: "We inherited a capitalist system, and must provide for its continuance as best we can". En dat dat geen holle frase is, bewijst zijn agrarisch beleid tot op heden. Hoewel een kleine blanke bevolkingsgroep na de onafhankelijkheid het grootste en beste bouwland bezat, en vele gedemobiliseerde guerilla's naar dit land smachtten, maakte Mugabe niet de fout van snelle grootschalige onteigeningen. In tegendeel, wetend dat de bevolking voedsel nodig had stimuleerde hij de verkoop van landbouwproducten, daarmee de grootgrondbezitters nog verrijkend. Inmiddels is geleidelijk een systeem van landbouwhervorming ontstaan, maar dit gaat zeer langzaam en betreft grotendeels gebieden, die door wegtrekende blanken werden achtergelaten. Hoewel dit alles nog niet soepel verloopt (zo hebben sommige zwarten, gedwongen door de honger en teleurgesteld in de trage bureaucratie, nog weleens de neiging zich illegaal grond toe te eigenen) lijkt het hoofddoel, het behouden en gebruiken van blanke know-how, bereikt te worden.

8. Een gebied waarop dit

8. Een gebied waarop dit beleid, alhoewel op soortgelijke leest geschoeid, minder goed lijkt te slagen, is het staatsbestuur. Dit was tot voor 1980 het exclusieve domein van de blanken. Te veel zwarten moesten op dit gebied geschoold worden door te weinig ervaren blanken, zodat de overheid in Zimbabwe zich momenteel kenmerkt door traagheid, bureaucratie en daaruit volgend arbitrair optreden en corruptie. Zelfs Mugabe zelf, hoewel hij niet van corruptie beticht kan worden, voert een beleid dat niet altijd even samenhangend is. Zo maakte de regering in november 1983 bekend, dat de particuliere scholen per 1 januari d.a.v. 60% zwarte leerlingen moesten opnemen; een maatregel die praktisch niet uitvoerbaar bleek en enkele weken later stil-letjes ingetrokken werd. Het beleid in zijn algemeenheid richt zich op het algemeen welzijn (gratis lager onderwijs voor ieder kind, gratis medische voorzieningen voor minder draagkrachtigen) maar fouten zoals de bovengenoemde, die zeer vaak voorkomen, dragen niet bij tot vertrouwen in de regering.

9. Door dit ondoorzichtige beleid en de administratieve traagheid en willekeur wordt Zimbabwe ernstig bedreigd. Na de onafhankelijkheid van 1980 was het een welvarend land, dat in eigen voedselbehoefte kon voorzien en zelfs exporteren. Op grote schaal werd ontwikkelingshulp ontvangen en kredieten waren in ruime mate voorhanden. Zimbabwe leek op weg om de welvarendste zwarte staat in Afrika te worden; de aanvankelijke groei overtrof zelfs die van Nigeria. Maar de natuur stopte deze ontwikkeling op wrede wijze in de vorm van drie achtereenvolgende droogteperiodes, waarvan twee de ergste van deze eeuw. De voedselproductie kwam tot stilstand en er moest voedsel geïmporteerd worden. Niet alleen deed dit omvangrijke investeringen teniet, maar bovendien putte het de beperkte reserve buitenlands geld uit. Daarbij kostte de militaire inspanning in Matabeleland onverwacht veel geld. De belastingen schoten omhoog, maar dit had vooral tot gevolg dat de besteding daalde. Het IMF werd in de arm genomen, maar de eisen die door dit fonds werden gesteld (terugdringen van het overheidstekort o.m. door bezuinig- op loonkosten en onderwijs) werden sociaal onaanvaardbaar geacht. Daarom stopte het IMF in februari 1984 alle betalingen aan Zimbabwe. In deze situatie zouden buitenlandse investeringen zeer welkom zijn; maar zowel de socialistisch getinte retoriek van de ZANU als de administratieve chaos hebben een en ander tot nu toe vrijwel geheel tegengehouden. Naarmate meer kredieten afgelost moeten worden, zal Zimbabwe meer in de problemen komen die vele andere Derde Wereld-staten teisteren; en het is niet te voorspellen, hoe Mugabe zich hierdoor zal worstelen.

DE EEN-PARTIJSTAAT

10. Gezien het feit dat Mugabe's streven naar de één-partijstaat zijn kansen op buitenlandse investeringen alleen maar verkleint, is het luidop herhalen van deze wens moeilijk te verklaren. Net zoals ander verlangens en

besluiten, is Mugabe's

besluiten, is Mugabe's politiek enigszins enigmatisch. De meest bevredigende verklaring is nog wel, dat de premier in het licht van de bovenvermelde problemen een bewijs van eenheid binnen zijn partij heeft willen geven, door de nadruk te leggen op een thema waarover iedereen het eens kan zijn, zonder zich aan een bepaald tijdschema te binden. Het is bekend, dat binnen de ZANU grote meningsverschillen bestaan; in dit verband is het interessant om op te merken dat het door Mugabe samengestelde Politbureau volledig bestaat uit aanhangers van hemzelf, terwijl zijn grote rivaal, minister van justitie Zvobgo, gepasseerd is. Als zodanig kan dit een stap zijn die winst zal opleveren in de volgende verkiezingen, die voor 1985 op het programma staan. Maar indien dit de verklaring is, dan heeft Mugabe niet voldoende ingezien dat het moment slecht gekozen is. De komende maanden zullen beslissend zijn voor de toekomst van Zimbabwe. Tot nu toe heeft Mugabe hulp uit Oost en West aanvaard; tegenover zijn "kapitalistische" politiek staat bijvoorbeeld het feit dat de troepen die gebruikt zijn voor de "pacificatie" van Matabeleland door Noord-Koreanen geoefend zijn. Door nu de indruk te wekken een meer socialistische koers te willen sturen, zou Zimbabwe weleens de steun van het Westen kunnen verliezen en voor de broodnodige hulp aangewezen zijn op het Oosten. Moskou heeft deze gang van zaken in ieder geval onderkend; in commentaren op het ZANU-congres stelde Radio-Moskou dat het Centrale Comité van de CPSU de "keuze voor het socialisme" verwelkomde als "een bijdrage aan de strijd tegen imperialisme, kolonialisme en racisme", misdaden van Zuid-Afrika en de USA. De radioboodschappen zijn voor westerse oren bijna een karikatuur (zo werd Mugabe's pragmatische koers beschreven als "highly principled foreign policy"), maar de gevaarlijke teneur was duidelijk: "But Zimbabwe has friends, the socialist countries, which build their relations with the new free republic on the principles of respect, non-interference and mutually advantageous co-operation" (Radio-Moskou in het Engels, 6 augustus 1984).

11. Maar waarschijnlijk is in deze de wens de vader van de Sowjet-gedachte geweest. Allereerst behoeft de keuze voor een één-partijstaat nog niet te betekenen een keuze voor het socialisme, noch behoeft een keuze voor het socialisme een keuze voor Moskou te betekenen. Er zijn landen in Afrika die, bij het ontbreken van een parlementaire traditie, het meest gebaat zijn bij een één-partijstaat. En vaak is de bevolking van dergelijke staten zo arm, dat gekozen wordt voor een progressieve koers, zonder dat men zich aan Moskou uitlevert. Maar zelfs als dit laatste in de bedoeling van Mugabe ligt (hetgeen waarschijnlijk niet het geval is) dan nog moet de praktische uitvoerbaarheid betwijfeld worden.

12. Ten eerste is er een politieke belemmering. In Zimbabwe zijn bij grondwet meerdere partijen toegestaan en zijn bovendien 20 parlementszetels voor blanken. Bovendien mag deze grondwet krachtens zijn eigen bepalingen niet

gewijzigd worden gedurende

gewijzigd worden gedurende de eerste tien jaren van zijn looptijd (d.w.z. tot 1990), tenzij ieder parlamentslid het er mee eens is. In het huidige geval zou Mugabe dus de PF- en blanke afgevaardigden voor zich moeten winnen, hetgeen vooral voor de Ndebele-parlementariërs twijfelachtig is. Een alternatief zou het schenden van de grondwet zijn, maar de betreffende resolutie van het ZANU-congres stelt expliciet, dat dit niet in de bedoeling ligt. Mocht Mugabe vóór 1990 een één-partijstaat willen, dan zal hij in ieder geval een zeer gematigde koers moeten varen, die iedereen tevreden stelt.

13. De tweede belemmering is minstens even belangrijk en ligt in de economische sfeer. Zimbabwe is economisch geheel afhankelijk van Zuid-Afrika. In 1982 ging 18% van de export naar Zuid-Afrika, en betrok Zimbabwe 24% van zijn import uit dat land. Meer dan de helft van de overige in- en uitgevoerde producten ging via Zuid-Afrikaans grondgebied en Zuid-Afrikaanse havens. Hoewel Zimbabwe naar alternatieven zoekt, ziet het ernaar uit dat het voorlopig gedwongen is om de relatie met het machtige buurland op zijn minst redelijk te houden. Op propagandistisch gebied zijn de twee landen reeds gezworen vijanden, maar Zimbabwe past er terdege voor op, om stappen tegen Zuid-Afrika te nemen. Iedere verharding van de lijn zou, in ieder geval theoretisch, economische zelfmoord kunnen betekenen.

CONCLUSIE

14. Hoewel Robert Mugabe en zijn partij de indruk wekken een socialistische koers te willen volgen, is hier waarschijnlijk meer sprake van interne partijretoriek dan een op korte termijn te realiseren beleid. Het lijkt geen twijfel dat de ZANU een één-partijstaat wenst, maar dit betekent nog niet dat men zich nauwer wil liëren met communistische staten. En zelfs al zou dit wel de bedoeling zijn, dan zijn er enkele matigende factoren; met name de geografische afhankelijkheid van Zuid-Afrika. Het grootste gevaar dat het door een economische crisis getroffen Zimbabwe bedreigt, is het feit dat het land bij ontstentenis van investeringen gedwongen zal zijn om toenadering tot het Oostblok te zoeken. Maar Mugabe is waarschijnlijk te veel pragmaticus om zich hieraan over te geven, zolang nog een schijn van alternatief aanwezig is.